

LIBRARIA **DELFIN** Prof. Mariana **BADEA**

Limba și literatura română

pentru

Bacalaureat

**CARTEA RESPECTĂ
PROGRAMA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
EXAMENUL NAȚIONAL DE BACALAUREAT**

PARTEA ÎNTÂI
OPERE, PERIOADE ȘI CURENTE LITERARE
- Eseuri structurate -

CURENTE LITERARE
în sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea

PERIOADA PAȘOPTISTĂ

- **Perioada pașoptistă: „Dacia literară”** p.11

EPOCA MARILOR CLASICI

- **Criticismul junimist: „Junimea” și „Convorbiri literare”** p.13
□ **TITU MAIORESCU - autor canonic** p.16
□ **ION CREANGĂ - autor canonic**
◆ **„Povestea lui Harap-Alb” - basm cult** p.22

◆ **ROMANTISMUL**

- **Romantismul - definiție, trăsături** p.30
□ **MIHAI EMINESCU - autor canonic**
◆ **„Revedere” - elegie romantică** p.33
◆ **„Floare albastră” - idilă filozofică romantică** p.38
◆ **„Odă (în metru antic)” - artă poetică filozofică** p.45
◆ **„Luceafărul” - poem filozofic, lirico-epic** p.51

◆ **REALISMUL**

- **Realismul - definiție, trăsături** p.66
□ **IOAN SLAVICI - autor canonic**
◆ **„Moara cu noroc” - nuvelă realistă-psihologică** p.68
□ **ION LUCA CARAGIALE - autor canonic**
◆ **„O scrisoare pierdută” - comedie** p.76

◆PRELUNGIRI ALE ROMANTISMULUI ȘI ALE CLASICISMULUI

- Prelungiri ale romantismului și ale clasicismului - prezentare generală p.87
  - ◆ „Rugăciune” de Octavian Goga - *artă poetică* p.89
  - ◆ „Mânioasă” de George Coșbuc - *idilă pastorală* p.96

◆SIMBOLISMUL

- Symbolismul - definiție, trăsături p.101
  - GEORGE BACOVIA - autor canonic
    - ◆ „Plumb” de George Bacovia - *poezie simbolistă* p.105
    - ◆ „Decor” de George Bacovia - *poezie simbolistă* p.110
    - ◆ „Lacustră” de George Bacovia - *poezie simbolistă* p.115

CURENTE LITERARE ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

◆MODERNISMUL INTERBELIC

- Modernismul românesc - definiție, trăsături p.120
  - EUGEN LOVINESCU - autor canonic p.122
    - ◆ „Istoria literaturii române moderne”, capitolul „Creația obiectivă: L.Rebreanu: Ion” p.124

A. ROMANUL MODERN ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

- ◆ Romanul realist-obiectiv-modern
  - LIVIU REBREANU - autor canonic
    - ◆ „Ion” - *roman modern, realist-obiectiv, interbelic* p.126
- ◆ Romanul modern subiectiv-psihologic/ Romanul experienței
  - CAMIL PETRESCU - autor canonic
    - ◆ „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” - *roman psihologic, modern, subiectiv - interbelic* p.135
    - ◆ „Patul lui Procust” -
      - *roman psihologic, modern, subiectiv - interbelic* p.142
- ◆ Romanul modern, realist-balzacian, obiectiv
  - GEORGE CĂLINESCU - autor canonic
    - ◆ „Enigma Otiliei” - *roman modern, balzacian, obiectiv* p.151

B. POEZIA MODERNĂ ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

TUDOR ARGHEZI - autor canonic

◆ „*Testament*” - artă poetică modernă p.160

◆ „*Flori de mucigai*” - artă poetică modernă p.165

LUCIAN BLAGA

◆ „*Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*”
- artă poetică filozofică, modernă p.170

◆ „*Lumina*”
artă poetică filozofică, modernă p.176

ION BARBU

◆ „*Din ceas, dedus...*” („*Joc secund*”)
- artă poetică modernă p.181

◆ „*Riga Crypto și Iapona Enigel*”
- baladă cultă modernă, poezie epică p.185

◆ **TRADIȚIONALISMUL INTERBELIC**

● Tradiționalismul interbelic - definiție, trăsături p.190

A. ROMANUL TRADIȚIONAL ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

◆ Romanul tradițional, realist-obiectiv

MIHAIL SADOVEANU - autor canonic

◆ „*Baltagul*” - roman tradițional, realist-obiectiv p.193

B. POEZIA TRADIȚIONALĂ ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

ION PILLAT

◆ „*Aci sosi pe vremuri*”
- elegie tradițională, lirism obiectiv p.201

VASILE VOICULESCU

◆ „*În grădina Ghetsemani*”
- poezie tradițională, lirism obiectiv p.207

● Modernism versus tradiționalism (eseu) p.212

A. ROMANUL ÎN PERIOADA POSTBELICĂ**◆ Romanul realist-obiectiv și romanul realist-subiectiv****□ MARIN PEDA - autor canonic**◆ „*Moromeții*” - roman realist-obiectiv p.215◆ „*Cel mai iubit dintre pământeni*”
- roman realist-subiectiv p.311**◆ NEOMODERNISMUL POSTBELIC****● Neomodernismul - definiție, trăsături** p.237**B. POEZIA NEOMODERNISTĂ POSTBELICĂ****□ NICHITA STĂNESCU - autor canonic**◆ „*Către Galatea*” de Nichita Stănescu p.239◆ „*Leoaică tânără, iubirea*” de Nichita Stănescu p.244◆ „*În dulcele stil clasic*” de Nichita Stănescu p.248**□ MARIN SORESCU - autor canonic**◆ „*Echerul*” - poezie neomodernistă p.252**C. DRAMA NEOMODERNISTĂ POSTBELICĂ****□ MARIN SORESCU - autor canonic**◆ „*Iona*” - dramă-parabolă p.257**◆ POSTMODERNISMUL POSTBELIC****● Postmodernismul - definiție, trăsături** p.264**□ MIRCEA CĂRTĂRESCU**◆ „*Georgica a IV-a*” - poezie postmodernă p.266

CONSTRUCȚIA PERSONAJELOR

- Caracterizări -

PERSONAJ DE BASM CULT

- Harap-Alb - „Povestea lui Harap-Alb”
de Ion Creangă - autor canonic p.270

PERSONAJ DE NUVELĂ REALIST-PSIHOLOGICĂ

- Ghiță - „Moara cu noroc”
de Ioan Slavici - autor canonic p.274

PERSONAJ DE COMEDIE

- Nae Cațavencu - „O scrisoare pierdută”
de I.L.Caragiale - autor canonic p.278

PERSONAJ DE ROMAN REALIST OBIECTIV

- Ion - „Ion”
de Liviu Rebreanu - autor canonic

PERSONAJ DE ROMAN REALIST MODERN SUBIECTIV

- Ștefan Gheorghidiu - „Ultima noapte de dragoste,
întâia noapte de război”
de Camil Petrescu - autor canonic p.286

PERSONAJ DE ROMAN MODERN SUBIECTIV

- George Demetru Ladima - „Patul lui Procust”
de Camil Petrescu - autor canonic p.291

PERSONAJ DE ROMAN MODERN REALIST BALZACIAN OBIECTIV

- Felix Sima - „Enigma Otiliei”
de George Călinescu - autor canonic p.296

PERSONAJ DE ROMAN REALIST TRADIȚIONAL

- Vitoria Lipan - „Baltașul”
de Mihail Sadoveanu - autor canonic p.301

PERSONAJ DE ROMAN MODERN REALIST-BALZACIAN

- Ilie Moromete - „Moromeții”
de Marin Preda - autor canonic p.306

PERSONAJ DE ROMAN REALIST OBIECTIV

- Victor Petrini - „Cel mai iubit dintre pământeni”
de Marin Preda - autor canonic p.311

PERSONAJ DE DRAMĂ-PARABOLĂ

- Iona - „Iona” Marin Sorescu - autor canonic p.316

PARTEA A TREIA
RELAȚIA DINTRE DOUĂ PERSONAJE
- Eseuri structurate -

PERSONAJE DE BASM CULT

- Harap-Alb și Spânul - „*Povestea lui Harap-Alb*”
de Ion Creangă - autor canonic p.322

PERSONAJE DE NUVELĂ REALIST-PSIHOLOGICĂ

- Ghiță și Lică - „*Moara cu noroc*”
de Ioan Slavici - autor canonic p.328

PERSONAJE DE COMEDIE REALISTĂ

- Zaharia Trahanache și Nae Cațavencu
- „*O scrisoare pierdută*”
de I.L.Caragiale - autor canonic p.334

PERSONAJE DE ROMAN REALIST OBIECTIV

- Ion și Ana - „*Ion*” de Liviu Rebreanu - autor canonic p.340

PERSONAJE DE ROMAN MODERN PSIHOLOGIC SUBIECTIV

- Ștefan Gheorghidiu și Ela - „*Ultima noapte de dragoste,
întâia noapte de război*”
de Camil Petrescu - autor canonic p.346

- George Demetru Ladima și Emilia Răchitaru
- „*Patul lui Procust*” de Camil Petrescu - autor canonic p.352

PERSONAJE DE ROMAN MODERN REALIST OBIECTIV BALZACIAN

- Felix Sima și Otilia Mărculescu
- „*Enigma Otiliei*” de George Călinescu - autor canonic p.357

PERSONAJE DE ROMAN REALIST TRADIȚIONAL

- Vitoria și Nechifor Lipan - „*Baltagul*”
de Mihail Sadoveanu - autor canonic p. 363

PERSONAJE DE ROMAN REALIST OBIECTIV

- Ilie și Niculae Moromete - „*Moromeții*”
de Marin Preda - autor canonic p.368

PERSONAJE DE ROMAN REALIST SUBIECTIV

- Victor Petrini și Matilda - „*Cel mai iubit dintre pământeni*”
de Marin Preda - autor canonic p.375

PARTEA A PATRA
COMUNICARE. STILURI FUNCȚIONALE.
TIPURI DE TEXTE

- Teorie pentru scris și oral -

- **COMUNICAREA** p.382

- **STILURILE FUNCȚIONALE ALE LIMBII ROMÂNE**
  - ❖ **Stilul artistic/literar/ficțional** p.383
  - ❖ **Stilul științific** p.385
  - ❖ **Stilul juridic-administrativ** p.386
  - ❖ **Stilul publicistic** p.386

- **STILURILE INDIVIDUALE ALE LIMBII ROMÂNE** p.387

- **CALITĂȚILE GENERALE ALE STILULUI** p.389

- **TIPARE TEXTUALE** p.392

- **TIPURI DE TEXTE**
  - ◆ **Textul narativ** p.393
  - ◆ **Textul descriptiv** p.393
  - ◆ **Textul argumentativ** p.394
  - ◆ **Textul informativ** p.395
  - ◆ **Textul epistolar** p.395
  - ◆ **Rezumatul** p.396
  - ◆ **Texte literare de frontieră/ de graniță** p.396
  - ◆ **Texte juridic-administrative** p.398

PARTEA A CINCEA
TEXTE LITERARE
TESTE EXPLICATE ȘI REZOLVATE

TEXTUL NARATIV

- *Cum se comentează un episod/ secvență narativă* p.399
- *Cum se argumentează că un text este narativ/ epic* p.400
- *Cum se redactează construcția unui personaj dintr-un fragment epic* p.401

TEXTUL LIRIC

- *Cum se argumentează că o poezie este lirică* p.402
- *Cum se comentează o strofă/ secvență lirică* p.403

TEXTUL DRAMATIC

- *Cum se argumentează trăsăturile operei dramatice* p.404

TESTE EXPLICATE ȘI REZOLVATE p.405

AUTORII CANONICI

**Programa de bacalaureat pentru disciplina
Limba și literatura română**

---

1. Mihai Eminescu
2. Ion Creangă
3. Ion Luca Caragiale
4. Ioan Slavici
5. George Bacovia
6. Lucian Blaga
7. Tudor Arghezi
8. Ion Barbu
9. Mihail Sadoveanu
10. Liviu Rebreanu
11. Camil Petrescu
12. George Călinescu
13. Marin Preda
14. Nichita Stănescu
15. Marin Sorescu
16. Titu Maiorescu
17. Eugen Lovinescu

LIBRARIA DELFIN „LEOAICĂ TÂNĂRĂ, IUBIREA”

de Nichita Stănescu
autor canonic

• artă poetică erotică neomodernistă • poezie lirică • lirism subiectiv

- tema: iubirea -

Perioada postbelică

DEFINIȚIE

POEZIA LIRICĂ este creația literară prin care poetul își exprimă ori sugerează *în mod direct* o idee, o emoție, un sentiment, o stare sufletească, apelând la imagini artistice, la cuvinte cu sens figurat și care are - din punct de vedere formal - muzicalitate, armonie și ritm. **Liricul** este o formă artistică, prin care poetul „se comunică”, așa cum definea **Tudor Vianu** limbajul poetic al ideilor și sentimentelor *exprimate direct*.

Conceptul artă poetică exprimă un ansamblu de trăsături care compun *viziunea despre lume și viață a unui autor, despre menirea lui în Univers și misiunea artei sale, într-un limbaj literar care-l particularizează*.

Poezia „*Leoaică tânără, iubirea*” face parte din volumul „*O viziune a sentimentelor*” (1964), în care **NICHITA STĂNESCU** (1933 – 1983), prin *cuvântul poetic esențial*, vizualizează iubirea ca sentiment, ca stare extatică a eului poetic, reflectând **lirismul subiectiv**.

Poet neomodernist, **Nichita Stănescu** a scris „*un imn involuntar dedicat Maiestății sale Cuvântul și antinomiilor lui Necuvântul*” (**Constantin Crișan**), o poezie originală prin expresivitatea și prin imagistica de o transparență surprinzătoare. Este considerată o **capodoperă a liricii erotice românești și o artă poetică**, deoarece **lirismul subiectiv** se manifestă și în această poezie, confirmând prezența eului liric prin *mărcile lexico-gramaticale de persoana I ale verbului „mi-am dus” și pronomelui „mi-”, „m-”, „mă”, „meu”*.

Imaginarul poetic transfigurează realitatea concretă într-o viziune artistică specifică poetului **Nichita Stănescu**, a cărui interpretare implică transparența imaginilor și proiecția cosmică prin originalitatea metaforelor și simetria compoziției, prin *funcția expresivă și estetică a cuvântului și a sunetelor*.

Tema o constituie consecințele pe care iubirea intensă, năvălind ca un animal de pradă în spațiul sensibilității poetice, o are asupra

„Poezia «În dulcele stil clasic» probează din plin disponibilitățile lirice ale lui Nichita Stănescu și este nu doar un exercițiu de stil, după tipare clasice, ci chiar un model poetic de o deplină viabilitate expresivă.”
(Iulian Boldea).

ATENȚIE!

Există și altă interpretare a acestei poezii în viziunea unor critici literari sau a unor profesori, unde „domnișoara” poate fi creația poetică, adică poezia, căreia **Nichita Stănescu** îi construiește o imagine amuzantă, ușor ironică, semnificând faptul că orice în lumea asta poate fi efemer și neînsemnat.

„ECHERUL”

de Marin Sorescu
autor canonic

◆ poezie neomodernistă ◆ poezie lirică

Perioada postbelică

POEZIA LIRICĂ este creația literară prin care poetul își exprimă ori sugerează *în mod direct* o idee, o emoție, un sentiment, o stare sufletească, apelând la imagini artistice, la cuvinte cu sens figurat și care are - din punct de vedere formal - muzicalitate, armonie și ritm. **Liricul** este o formă **artistică**, prin care poetul „se comunică”, așa cum definea **Tudor Vianu** limbajul poetic al ideilor și sentimentelor *exprimate direct*.

Poet neomodernist, **MARIN SORESCU** (1936 - 1996) are „capacitatea excepțională de a surprinde fantasticul lucrurilor umile și latura imensă a temelor comune.” (**George Călinescu**), printr-o caricaturizare a vieții, a unor aspecte ale realului. A debutat cu volumul de poezii parodice intitulat plastic „**Singur printre poeți**”, publicat în 1964. Înzestrat cu un **spirit ironic și ludic**, gravele teme ale liricii sunt străbătute de aceeași tonalitate jucăușă.

Poezia „**Echerul**” face parte din volumul „**Tușiți**” din 1970 și reliefează **ironia** fermecătoare specifică scrierilor lui **Marin Sorescu**. Deși în plină perioadă a **neomodernismului**, poezia sa păstrează fondul